

Z á z n a m

z jednání Rady vlády pro národnostní menšiny dne 28. února 2013

Jednání Rady vlády pro národnostní menšiny se uskutečnilo dne 28. února 2013 od 10:00 hodin ve Strakově akademii (vládní zasedací místnost č. 147).

přítomní členové Rady: Ing. Jaromír Plíšek (místopředseda Rady, ministerstvo zahraničních věcí), MgA. Světlana Lazarová (bulharská menšina), Ladislav Furiš (chorvatská menšina), Anna Rákoczi (maďarská menšina), Mgr. Martin Dzingel, Irena Nováková (německá menšina), Władysław Niedoba (polská menšina), PhDr. Agáta Pilátová (rusínská menšina), Ing. Igor Zolotarev (místopředseda Rady, ruská menšina), PhDr. Radovan Čaplovič, Mgr. Naděžda Vokušová (slovenská menšina), Mgr. Olga Mandová (ukrajinská menšina), Ing. Martin Slaný (Kancelář prezidenta republiky), Mgr. Monika Šimůnková (zmocněnkyně vlády pro lidská práva), PhDr. Anna Matoušková (ministerstvo kultury), Mgr. Jan Dobeš (ministerstvo práce a sociálních věcí), Mgr. Marian Sloboda (Filozofická fakulta UK v Praze), Mgr. Daniel Vrána (Moravskoslezský kraj).

z jednání se omluvili: Karel Schwarzenberg (předseda Rady, 1. místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí), Mgr. Tadeusz Wantuła (polská menšina), Štefan Tišer (romská menšina), Ing. Antonis Epikaridis (řecká menšina), Ing. Karin Kubešová (srbská menšina), Ing. Jan Gregor (ministerstvo financí), Mgr. Jindřich Fryč (ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy), Josef Stojka (olašská komunita).

hosté: JUDr. Helena Hofmannová-Petrův, Ph.D. a PhDr. René Petráš, Ph.D., CSc. (Právnická fakulta Univerzity Karlovy), Ing. Dung Duong Viet (vietnamská komunita), George Stankevich, Kiryl Kascian (běloruská komunita), Ing. Jarmila Fuchsová (ministerstvo financí), PhDr. Václav Appl, JUDr. Petra Pecharová (ministerstvo kultury), Ing. Hana Krýzová (ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy), Mgr. Veronika Bajgarová, JUDr. Jiří Kalašník (ministerstvo zahraničních věcí), JUDr. Václav Henych (ministerstvo vnitra) PhDr. et Mgr. Andrea Baršová (Úřad vlády), Bc. Jitka Stárková, Ing. Romana Valentová (ministerstvo spravedlnosti), zástupci bulharské menšiny k bodu 4 (Vasil Samokovliev, Georgi Georgiev, Sylvia Georgieva).

sekretariát Rady: Milan Pospíšil.

kancelář Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny: Mgr. Eva Košátková, Bc. Nikola Ludlová, Martin Martínek, M. A.

Program:

1. Dotační výběrová řízení

- Úřad vlády
 - Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků
 - Schválení dotačního programu Úřadu vlády ČR v roce 2014 Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků
- Ministerstvo kultury (informace o průběhu výběrových řízení)
 - Program podpory kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v ČR
 - Program podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin či v převážné míře v jazycích národnostních menšin
 - Program integrace romské komunity
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (informace o průběhu výběrových řízení)
 - Program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy
 - Program integrace romské komunity

2. Analýza problému možného právního nároku menšin na zastoupení v Radě vlády pro národnostní menšiny a otázek souvisejících (prezentace autorů z Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze)
3. Příprava Zprávy o situaci národnostních menšin (informace o aktuálním stavu)
4. Příklad dobré praxe – bulharská menšina (prezentace projektu/projektů)
5. Různé

J. Plíšek, místopředseda Rady vlády pro národnostní menšiny (dále jen „Rada“), omluvil pracovně zaneprázdněného předsedu Rady K. Schwarzenberga, uvítal přítomné členy a hosty. Poté všichni přítomní členové jednomyslně schválili program.

AD 1. DOTAČNÍ VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ

- o Úřad vlády: Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků
- M. Martínek podal informaci o programu a průběhu dotačního řízení. Hodnotitelská komise se sešla dne 29. ledna 2013 na Úřadu vlády v počtu 8 z 9 jmenovaných členů. Pro rok 2013 byla vyhrazena částka 1 850 000 Kč.¹ Program byl vyhlášen v červenci roku 2012, s uzávěrkou do 31. října 2012 a k tomuto datu jsme obdrželi 11 žádostí o dotaci s celkovým požadavkem 2 256 309,- Kč. Žadatelé měli možnost požádat o dotaci v rámci těchto tematických okruhů:
- A) Vzdělávací aktivity na všech vzdělávacích stupních nad rámec standardního vyučování, které se zaměřují na výuku menšinového jazyka nebo v něm probíhají.
 - B) Kvantitativní a kvalitativní analýzy zaměřené na výzkum užívání menšinových jazyků, indikaci oblastí jejich podpory a návrhy forem této podpory.
 - C) Podpora užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích.

Po obdržení žádostí proběhla jejich registrace a kontrola splnění formálních náležitostí. Všechny žádosti formálním požadavkům vyhověly. Každý projekt byl posléze přidělen dvěma hodnotitelům k posouzení. Na zasedání komise byly projekty projednávány jednotlivě tak, že u každého projektu byl stanoven návrh výše dotace a poté členy komise schválen. Výsledné návrhy byly na závěr jednání jednomyslně schváleny členy komise. Ty organizace, které nebyly podpořeny v plné výši, budou požádány o předložení dodatků k žádosti o dotaci s upraveným rozpočtem. Komise doporučila k podpoře projekty (viz příloha tohoto záznamu) v celkové výši 1 376 tis. Kč, z čehož vyplývá, že nebylo vyčerpáno 474 tis. Kč. Tento zůstatek by bylo možné převést do dotačního programu na podporu příslušníků romské menšiny, kde je nedostatek finančních prostředků. Jedná se o program Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce pro rok 2013. Relevantními žadateli v tomto programu jsou nestátní neziskové organizace. Do tohoto dotačního řízení bylo podáno přibližně 100 žádostí s celkovým požadavkem na dotaci ve výši 60 mil. Kč. Částka alokovaná na tento program činí zhruba 13 mil. Kč. Nepoměr mezi přidělenými prostředky a finančním požadavkem ze strany žadatelů je značný. Ve výběrovém řízení je více kvalitních projektů, které by bylo žádoucí realizovat, ale již na ně nezbyvají finance. Proto by bylo vhodné nevyčerpané prostředky z programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků přesunout do tohoto programu a podpořit první projekty umístěné v hodnocení „pod čarou“.

A. Baršová doplnila, že z důvodu úspor ve státním rozpočtu došlo ke zdatelnému snížení

¹ Dotační program na rok 2013 byl stanoven směrnicí vedoucího Úřadu vlády č. 19/2011 o poskytování neinvestičních dotací k financování programů v oblasti lidských práv (v platném znění).

dotací v dotačních titulech. V tomto programu byla alokovaná částka zkrácena o 60 %. Možnost podpořit činnost organizací se tím značně omezila.

ROZPRAVA:

I. Zolotarev se zajímal, v jaké výši je stanovena spoluúčast realizátora na financování projektu a zda budou v budoucnu v rámci dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků podpořeny i jiné jazyky než ty čtyři stávající. M. Martínek sdělil, že dotační program v rámci tematické části C, tj. Podpora užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích, poskytuje dotace v plné výši, tudíž nepožaduje od realizátora finanční spoluúčast. Co se týče rozšíření programu o podporu jiných jazyků, uvedl, že nastavení programu nelze měnit, jelikož je vázána na dokument Evropská Charta regionálních či menšinových jazyků (dále jen „Charta“). O. Mandová vnesla dotaz, zda lze při inspekční návštěvě Výboru expertů Rady Evropy podat návrh, aby Charta byla rozšířena o další jazyky. V období ratifikace Charty dokumentu byla jiná politická a právní situace než nyní. M. Pospíšil vysvětlil, že návštěvě bude předcházet monitorovací zpráva, kterou vypracovává sekretariát Rady. Tato zpráva má být odeslána do dubna roku 2014. Inspekční návštěva se pravděpodobně, s ohledem na vyhodnocení zprávy, uskuteční na konci téhož roku. Tento dotační program je jedním z prostředků naplňování závazků Charty, která pod zvláštní ochranu v ČR pojímá němčinu, polštinu, romštinu a slovenštinu. Tím je dnes program limitován a do dotačního řízení se nemohou hlásit žadatelé s projekty na jiné jazyky, ale nic nebrání požádat o změnu prohlášení k Chartě, která by znamenala rozšíření ochrany jazyků. M. Sloboda považuje za důležité rozšířit Chartu, s ohledem na její vymírání, o gradišťanskou chorvatštinu. Upozornil, že o tom, jaké jazyky budou vzaty pod ochranu Charty, rozhodují zástupci členských států, tudíž ČR může podat návrh o rozšíření působnosti Charty. Jako hodnotitel projektů v dotačním programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků zmínil jejich nízkou kvalitu. Nekvalitní projekty měla sdružení příslušníků národnostních menšin, ale také obce, což je zarážející. Vzhledem k tomu, že žádají finance ze státního rozpočtu, měli by žadatelé svoje rozpočtové položky řádně zdůvodnit. M. Pospíšil uvedl, že při poslední návštěvě Výboru expertů v ČR bylo téma čakavské (gradišťanské) chorvatštiny diskutováno a České republice se dostalo povzbuzení, aby se k ochraně tohoto dialektu chorvatštiny přihlásila. Materiál obsahující návrh změny ratifikačního prohlášení by mělo předložit MZV.

I. Nováková by uvítala lepší propagaci dotačních programů a rovněž asistenci při zpracování žádosti projektů. Na to M. Pospíšil připomněl, že sekretariát je každoročně řešitelům projektu k dispozici. N. Vokušová vnesla protináměr týkající se rozdělení nevyčerpaných prostředků, aby zbývající prostředky byly rozděleny mezi čtyři menšiny, jež jsou pod ochranou Charty. A. Baršová k jejímu protináměru uvedla, že tato možnost byla zvažována, ale komise je vázaná směrnicí Vedoucí Úřadu vlády ČR, která druhé kolo dotačního řízení nepřipouští. M. Šimůnková vyjádřila lítost, že v programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků nebyly podpořeny všechny projekty čtyř relevantních menšin, ale přesun zbývajících finančních prostředků na romský program považuje za nejlepší řešení. N. Vokušová a O. Mandová navrhly, aby se možnost vyhlášení druhého kola dotačního řízení pro další ročníky do směrnice včlenila. A. Baršová namítla, že možnost ohledně 2. kola je nepravděpodobná. J. Plíšek pokládá za prioritou předkládat do dotačních programů kvalitní projekty, nikoliv vyvíjet úsilí o prosazení možnosti druhého kola dotačního řízení.

Usnesení č. 131

Rada souhlasí s návrhem Hodnotící komise na rozdělení dotací v dotačním programu Podpory implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků ze dne 4. února 2013 tak, jak byl přednesen a je přiložen k záznamu z tohoto jednání.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
12	0	6

Usnesení č. 132

Rada doporučuje, aby zbylé dotační prostředky z programu Podpory implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků, ve výši 474 tis. Kč, byly použity na podporu projektů integrace příslušníků romské menšiny.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
11	5	2

Podmínkou pro vyhlášení dotačního programu v příštím roce je schválení obsahu tohoto programu Radou v termínu stanoveném Směrnicí, tj. do 31. července 2013. Předseda komise M. Martínek blíže představil zvláštní ustanovení Směrnice vedoucího Úřadu vlády ČR, která upravují obsah a zaměření dotačního programu. Stejně jako v roce 2013 je navrženo, aby se dotační program Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků zaměřil na tři tematické okruhy, kterými jsou:

- A. Vzdělávací aktivity na všech vzdělávacích stupních nad rámec standardního vyučování, které se zaměřují na výuku menšinového jazyka nebo v něm probíhají. Cílovou skupinou těchto aktivit mohou být jak osoby s menšinovým jazykem jako jazykem mateřským, tak osoby s češtinou jako mateřským jazykem. Aktivity mohou být zaměřené i na vzdělávání pedagogů s cílem podpory menšinových jazyků zejména v prostředí osob s češtinou jako jazykem mateřským. Zvláštní zřetel bude brán na aktivity podporující úctu, porozumění a toleranci mezi různými jazykovými skupinami.
- B. Kvantitativní a kvalitativní analýzy zaměřené na výzkum užívání menšinových jazyků, indikaci oblastí jejich podpory a návrhy forem této podpory.
- C. Podpora užívání tradičních a správných forem místních názvů v menšinových jazycích. Zvláštní zřetel bude brán na výrobu, instalaci a údržbu tabulí s názvy obcí, jejich částí, ulic a jiných veřejných prostranství a označení budov státních orgánů a územních samosprávných celků.

Program musí být schválen do 1. července tohoto roku. A. Baršová objasnila, že pokud by se Rada rozhodla podmínky programu měnit, musel by se nový návrh odhlasovat v co nejkratším čase, jelikož by se v souladu s ním musela upravit směrnice vedoucího Úřadu vlády, a to s ohledem na termín vyhlášení programu. J. Plíšek dále v rozpravě vznesl dotaz, zda je s ohledem na časové možnosti (tj. nutnost schválit nové usnesení na příštím jednání Rady plánované na duben), možné usnesení změnit. A. Baršová vyjádřila obavu, že časový rámec na změnu by v takovém případě byl příliš krátký. Pokud vznikne potřeba novelizovat směrnici, tak je nutné nový návrh usnesení odsouhlasit co nejdříve, a tedy svolat Radu na dřívější termín, případně zvolit jiný mechanismus hlasování, než prezenční na jednání Rady (*per rollam*). J. Plíšek zmínil, že sice existuje možnost hlasování *per rollam*, nicméně navrhl schválit usnesení ohledně vyhlášení programu na rok 2014 v současném znění, s tím, že by vyhlášovatel dotačního programu při přípravě programu na rok 2015 reflektoval dnešní diskusi. S tím J. Plíšek ukončil diskusi a uložil sekretariátu úkol předložit případné změny dotačního programu pro rok 2015 na podzimním zasedání Rady v roce 2013.

Usnesení č. 133

Rada souhlasí s návrhem obsahu dotačního programu Úřadu vlády ČR Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků pro rok 2014.

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
12	3	3

- Ministerstvo kultury: Program podpory kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v ČR; Program podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin či v převážné míře v jazycích národnostních menšin; Program integrace romské komunity

- Program na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin žijících v ČR

A. Matoušková uvedla, že program spadá do působnosti Odboru regionální a národnostní menšiny ministerstva kultury, výběrová dotační komise je poradním orgánem náměstkyně ministryně kultury. Výběrové dotační řízení v roce 2013 vyhlásil resort v srpnu 2012. Propozice, včetně podmínek, výběrového dotačního řízení, Pokyny k vyplnění formuláře žádosti a formulář Žádosti o státní dotaci v roce 2013, včetně Příloh, byly vyvěšeny na internetových stránkách ministerstva kultury, a následně i na stránkách Úřadu vlády – Rady. Příhlašky přijímalo ministerstvo kultury do 22. října 2012. Projekty přijaté do výběrového dotačního řízení posoudila odborná komise dne 26. února 2013. Jak je uvedeno ve vyhlášovacím textu, v případě snížení rozpočtu ministerstva na výběrové dotační řízení pro rok 2013, nebyla podporována ediční činnost (neperiodické publikace). Vzhledem k omezeným finančním prostředkům, které činí cca 69 % rozpočtu roku 2012, nebyly podpořeny též ty žádosti, u kterých byly nesrovnalosti v rozpočtu. Preferováno bylo zachování kontinuity činnosti subjektů národnostních menšin, a tak nebyly podpořeny projekty nové či nových subjektů. Jeden projektům předložený po termínu nebyl do výběrového řízení zařazen. A. Matoušková připomněla, tento program byl ze všech dotačních programů resortu zkrácen nejméně. Prostředky v ostatních programech byly sníženy až na výši 58 % částky z roku 2012. Do výběrového dotačního řízení v roce 2013 bylo předloženo 79 projektů, tedy o 7 více než v roce 2012 (72 projekty), od 55 předkladatelů. Celkové náklady činí 38 724 505,- Kč, požadovaná dotace činí 17 103 700,- Kč. Dle interního předpisu ministerstva (ponechat 10% rezervu) komise nerozdělila celou alokovanou částku v programu (5 052 000,- Kč), nýbrž částku ve výši 4 577 000,- Kč. Doporučila poskytnout dotaci 57 projektům od 39 předkladatelů. Návrhy výběrové dotační komise, nejsou dosud ministryní schváleny, proto má informace obecný charakter. Pro srovnání uvedla, že v roce 2012 poskytlo ministerstvo kultury dotaci ve výši 7 299 000,- Kč na 59 projektů od 43 předkladatelů.

- Program podpory rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin

Program spadá do působnosti odboru médií a audiovizí. Informaci o dotačním řízení podala P. Pecharová. Jednání hodnotitelské komise proběhlo 12. února roku 2013. Do výběrového řízení bylo podáno 32 projektů. Dotační řízení proběhlo ve dvou kolech. V prvním kole komise vybírala projekty k podpoře, v druhém kole zástupci menšin podávali informace ke svým projektům a komise u jednotlivých projektů rozhodovala o výši dotace. Návrh na udělení finanční podpory obdrželo 22 projektů v celkové částce cca 15 mil. Kč (v uplynulém roce to byla částka 22 mil. korun). Ministryně kultury dne 20. února 2013 návrh komise schválila, výsledky jsou zveřejněny na internetových stránkách ministerstva.

- Program na podporu integrace příslušníků romské menšiny

Program spadá do působnosti Odboru regionální a národnostní kultury. Informaci poskytla A. Matoušková. Jednání výběrové komise se uskutečnilo dne 14. února 2013 (uzávěrka pro přijímání žádostí byla 25. října 2012). Do výběrového řízení bylo podáno 39 projektů od 34 předkladatelů. Požadovaná výše dotace činila celkem 3 703 722,- Kč. Návrh na udělení finanční podpory obdrželo 21 projektů 18 předkladatelů, 18 projektům komise nedoporučila dotaci udělit. Navržená částka k rozdělení je ve výši 968 000,- Kč. Částka na zajištění

programu v roce 2013 je 1 010 000,- Kč. Návrhy na dotaci byly postoupeny k rozhodnutí ministryni. V roce 2012 bylo v tomto programu podpořeno 27 projektů od 24 předkladatelů částkou ve výši 1 381 305,- Kč (stav k 25. únoru 2013). V. Appl uvedl jako důvod ponechávání 10% rezervy z alokované částky v programech ministerstva zkušenosti z minulých let, kdy docházelo k aktuální potřebě podpořit některé projekty. Není vyloučeno, že resort obdrží ještě nějakou částku pro dotační programy, bude-li tomu tak, komise rozhodne o případném navýšení dotací u podpořených projektů.

ROZPRAVA:

N. Vokušová vznesla námitku vůči snižování dotací v programech na podporu národnostních menšin obecně. Informovala o dopisu, jež se chystá prostřednictvím sekretariátu Rady zaslat jejímu předsedovi, a jehož předmětem je kritika současné dotační politiky. Dopis vznikl ve spolupráci s Asociací národnostních menšin a většina členů Rady z řad zástupců menšin k němu připojila své podpisy. Požádala místopředsedu Rady, aby citaci z dopisu nechal zanést do zápisu jako usnesení. J. Plíšek požádal o přesunutí tohoto požadavku do bodu 5 Různé.

- o Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy: Program na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy; Program integrace romské komunity

H. Krýzová poskytla informaci o průběhu dotačního řízení programu podpory vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy, byl vyhlášen 26. září roku 2012. Tematicky byl rozdělen na dva moduly (1. podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a 2. podpora multikulturní výchovy). Uzávěrka pro podávání žádostí byla 22. října roku 2012. Do výběrového dotačního řízení bylo podáno celkem 64 žádostí s požadavkem na 23 481 000,- Kč. Projekty byly po odborné stránce posuzovány dvěma hodnotiteli a bodové hodnocení bylo předáno výběrové komisi. Ta zasedala 21. listopadu 2012. Na základě jejího hodnocení bylo sestaveno pořadí úspěšných projektů. Návrh přidělení dotací byl schválen vedením ministerstva a dne 31. prosince zveřejněn na webových stránkách. Podpořeno bylo 44 projektů částkou 13 544 000,- Kč (na program byla vyčleněna částka 15 029 000,- Kč). Nevyčerpana zůstala částka 1 485 000,- Kč. Proto bylo vyhlášeno druhé kolo výběrového řízení, které bylo uzavřeno 21. února t.r. V něm bylo podáno 16 žádostí. Nyní probíhá formální hodnocení žádostí.

Do programu integrace romské komunity bylo přijato 139 žádostí. Uzávěrka byla 29. října roku 2012. Komise zasedala 4. ledna roku 2013 a k podpoře vybrala 48 projektů, jimž rozdělila částku 11 753 392,- Kč. V současnosti jsou vypracovávána rozhodnutí o poskytnutí dotace a následně budou žadatelům zaslány finanční prostředky.

ROZPRAVA:

O. Mandová a A. Pilátová požádaly na příští zasedání o informaci o dotačních programech týkajících se integrace cizinců (od zástupců MPSV, MŠMT, MV). V. Henych za ministerstvo vnitra a J. Dobeš za resort práce a sociálních věcí sdělili, že požadavku vyhoví, ovšem prosí o jeho upřesnění. O. Mandová vysvětlila, že ji zajímá informace jednak o dotačních titulech, ale také o aktuálním počtu Rusínů a Ukrajinců v ČR. Podle jejích informací došlo u příslušníků obou těchto menšin k nárůstu. Zavázala se, že specifikaci požadavku zašle v písemné podobě. M. Šimůnková nabídla v této věci možnost pozvat na příští zasedání předsedu Výboru pro práva cizinců, který funguje při Radě vlády pro lidská práva. I. Zolotarev podpořil N. Vokušovou.

AD 2. ANALÝZA PROBLÉMU MOŽNÉHO PRÁVNÍHO NÁROKU MENŠIN NA ZASTOUPENÍ V RADĚ VLÁDY PRO NÁRODNOSTNÍ MENŠINY A OTÁZEK SOUVISEJÍCÍCH (PREZENTACE AUTORŮ Z PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY V PRAZE)

Z minulého jednání Rady vyplynulo, že pro dokreslení diskuse o tom, jaké menšiny mají být v Radě zastoupeny a jaké ne, by bylo vhodné vypracovat odborné právnícké stanovisko o právním nároku

národnostních menšin na účast v Radě obecně. Sekretariát Rady požádal o jeho formulaci stejného zpracovatele jako v případě předchozí analýzy – experty z Právnické fakulty UK v Praze.

R. Petráš sdělil, že analýza je pojata široce z důvodu složitosti právní úpravy postavení menšin. Dále proto, že odráží diskusi, při které byly otevřeny některé komplikované otázky. Autoři některé dílčí problémy konzultovali s odborníky ze zahraničí. První část dokumentu se zabývá postavením orgánu Rady vlády pro národnostní menšiny. Ač je to orgán prestižní, z hlediska právního má statut pouze poradní. Současný stav je porovnán s historií správy záležitostí menšin. Tento historický přehled obsahuje oddíl o oblasti kulturní (nebo také „personální“) autonomie menšin. V České republice však samospráva věcí menšin neexistuje. R. Petráš proto považuje význam členství v Radě za přeceňovaný. Druhá část stati se zabývá přístupem vnitrostátního a mezinárodního práva k otázce zastoupení v těchto orgánech. Článek č. 15 Rámcové úmluvy o ochraně práv národnostních menšin a na něj navazující dokumenty nabízí řadu podnětů, ovšem na základě nich nelze vyvodit nějaký absolutizující závěr. Vnitrostátní hledisko zpracovala H. Hofmannová-Petrův. Ze studie plyne, že menšina nemá právní nárok na zastoupení v Radě, ale pokud o ně projeví zájem, tak by ho mít měla, požadavek podílet se touto formou na správě svých záležitostí a kooperovat s ostatními zástupci menšin je legitimní. M. Šimůnková v rozpravě uvedla, že vnímá interpretaci závěrů analýzy v otázce právního nároku menšin na zastoupení v Radě jako nejednoznačnou, proto vznesla dotaz, zda ho lze spíše potvrdit či vyvrátit. H. Hofmannová-Petrův sdělila, že se ani k jedné možnosti nelze jednoznačně přiklonit, jelikož právní úprava tento nárok explicitně neformuluje. Domnívá se však, že při dodržení některých zákonných kritérií (státní občanství, existence národnostního sdružení) tento nárok z vnitrostátní legislativy nepřímou vyplývá, nebo lépe řečeno, nejsou žádné zákonné překážky, které by mu bránily. Pojem menšina není legislativně zakotven, tudíž není relevantní brát v potaz či stanovovat kritérium velikosti národnostní skupiny. V Radě jsou zastoupeny i ty národnostní skupiny, jejichž počty jsou opravdu malé. Dále se H. Hofmannová-Petrův zamýšlela nad významem členství v Radě, nad jeho důsledky pro postavení menšiny ve společnosti. Dosavadní diskuse v ní vyvolává dojem, že Rada k problému primárně přistupuje z hlediska vyloučení/potvrzení povinnosti přijmout nového člena. Připomněla, že Rada je nejen poradním, ale také iniciativním orgánem, proto by dle jejího názoru měla vnímat nové členy jako přínos pro svoje fungování, ačkoliv se nejedná o skupiny, jež by na našem území byly dlouhodobě usazeny (v porovnání s jinými menšinami). Proces uznání členů národnostní skupiny za národnostní menšinu formálně neexistuje, zákon pouze definuje kritéria pro realizaci práv národnostních menšin. Problematiku zastoupení nových členů v Radě shrnula následovně: buď Rada zaujme konzervativní přístup (pouze tradiční menšiny), nebo přístup flexibilní (obohacení o nové menšiny), který dlouhodobě propaguje poradní výbor Rady Evropy. Upozorňuje, že Česká republika je řadu let v rezolucích Výboru ministrů Rady Evropy a v doporučeních Poradního výboru Rady Evropy pro Rámcovou úmluvu o ochraně národnostních menšin kritizována za nedostatek otevřenosti vůči „novým menšinám“. V zahraničních diskusích jsou političtí představitelé našeho státu odsuzováni za xenofobní postoje. J. Plíšek zhodnotil přínos analýz zejména z hlediska osvěty. Její závěry vyvracejí rozšířenou domněnku o existenci procesu uznání národnostní menšinou. Důležitým závěrem je, že nejsou žádné právní překážky k přijetí nových členů do Rady. Předseda Rady pracuje na vládním návrhu o přijetí nových členů. Pokud vláda návrh přijme, pak budou vybráni zástupci. M. Sloboda upozornil na to, že otázka přijetí zástupce vietnamské menšiny do Rady nemá pouze právní rozměr, ale i symbolický. Tento krok vyjadřuje ochotu řešit jejich postavení a uznávat jejich práva. U veřejnosti to může vyvolat odpor, podobně jako tomu bylo v případě návrhu zavedení romštiny jako nepovinného jazyka na středních školách, proto je třeba šířit tuto osvětu i směrem k veřejnosti.

AD 3 PŘÍPRAVA ZPRÁVY O SITUACI NÁRODNOSTNÍCH MENŠIN (informace o aktuálním stavu)

Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice je každoročně předkládána vládě na vědomí. O aktuálním stavu přípravy dokumentu informoval M. Pospíšil. Ten oznámil, že podklady ke Zprávě dosud nedodali zástupci bulharské, romské, řecké, slovenské, srbské a ukrajinské menšiny. Rovněž nebyly dodány zprávy ze tří obcí z Těšínského Slezska, kde jsou výbory pro národnostní menšiny a kde dominuje polská menšina (jsou to Horní Suchá, Návší, Ropice). Struktura textu bude obdobná jako v minulém roce. Významnou část Zprávy přitom bude tvořit text o výsledcích sčítání lidu z roku 2011, což má v důsledku vliv na zřizování výborů pro národnostní menšiny v obcích. Návrh Zprávy bude předložen Radě na jejím příštím zasedání.

AD 4 PŘÍKLAD DOBRÉ PRAXE – BULHARSKÁ MENŠINA (prezentace projektu/projektů)

Sekretariát na minulém jednání Rady navrhl na každé příští jednání zařadit jako jeden z bodů prezentaci příkladů dobré praxe z činnosti sdružení národnostních menšin. Jako první byla požádána bulharská menšina. Činnost sdružení příslušníků bulharské menšiny představili jeho členové. S. Georgieva, předsedkyně Bulharské kulturně-osvětové organizace Sv. Cyrila a Metoděje v Praze, jež vyvíjí činnost již 22 let, informovala o vydání sbírky básní Jana Václava Mrkvičky, českého básníka a malíře žijícího v Bulharsku v době české kulturní invaze na Balkáně (na přelomu 19. a 20. století). V. Samokovljev prezentoval sdružení Vazražďane, působící v Praze 11 let. Název v překladu znamená „obrození“. Činnost sdružení se zaměřuje zejména na udržování bulharských tradic. Pořádá např. oslavu svátku Martenica, kterým se vítá příchod jara, nebo svátek Cyrila a Metoděje. Na podzim sdružení organizuje Dny bulharské kultury, v rámci nichž mají zájemci možnost shlédnout koncerty a výstavy umělců z Bulharska. Tradičně hojně navštěvovaný je vánoční koncert v Rudolfinu. Sdružení rovněž vydává stejnojmenný časopis, který byl na mezinárodním sjezdu příslušníků bulharských diaspor oceněn jako nejlepší periodikum, zvláště pro jeho vysokou úroveň bulharštiny. Jeho přispěvatelé patří mezi bulharskou inteligenci. Sdružení bylo také oceněno za šíření bulharské kultury od bulharské vlády. Sdružení si klade za cíl posilovat kořeny etnické identity u nejmladší generace, za tímto účelem také spolupráce s bulharskou školou. Sdružení Pirin, jež představil jeho předseda G. Georgiev, sdružuje příslušníky bulharské, české, slovenské menšiny a také potomky smíšených manželství. Jeho činnost se zaměřuje na uchování a rozvoj bulharské kultury a její prezentaci české veřejnosti. Název Pirin je jméno bulharského pohoří, které podle legendy obýval staroslovenský bůh Perun. Členové pořádají společenská setkání, výstavy a slavnosti bulharských svátků, vyvíjejí ediční činnost, pořádají kursy češtiny pro Bulhary v ČR. Přednášejí studentům balkanistiky Masarykovy univerzity v Brně a také provozují taneční soubor bulharských lidových tanců Pirin.

AD 5. RŮZNÉ

o Aktuální stav novelizace zákona č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení

M. Pospíšil, tajemník Rady, informoval, že novelizace zákona o obcích, zákona o krajích a zákona o hl. městě Praze byla dne 9. ledna 2013 schválena vládou (usnesením č. 1) a byla zařazena dne 23. ledna t. r. do procesu projednávání Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR jako tisk 904/0.

o Rezoluce Výboru ministrů Rady Evropy k implementaci Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin Českou republikou

M. Pospíšil za sekretariát Rady sdělil, že v roce 2012 byl dovršen třetí monitorovací cyklus Úmluvy, a to odesláním Komentáře ke třetímu stanovisku Poradního výboru Rady Evropy

k Úmluvě ohledně plnění závazků z této úmluvy Českou republikou. Komentář byl vládou projednán dne 14. března 2012 (usnesení č. 163) a odeslán do Štrasburku. Výbor ministrů RE přijal dne 12. prosince 2012 k České republice stran Úmluvy příslušnou rezoluci.

Rezoluce obsahuje mj. tři oblasti, v nichž doporučuje zájmu české strany zlepšení, a to ve věci negativního přístupu, stereotypů a předsudků vůči Romům, postavení romských dětí ve vzdělávání a existence výborů pro národnostní menšiny. Z toho vyplývají doporučení zvýšit úsilí ohledně intolerance, rasismu a xenofobie, eliminovat praktiky vedoucí k disproporčnímu výskytu romských dětí v tzv. praktických školách, věnovat pozornost zřizování výborů pro národnostní menšiny a jejich funkčnosti tam, kde ze zákona mají být zřízeny. Následuje pět dalších položek, jako další doporučení: podpořit postavení a vliv Veřejného ochránce práv ve společnosti a před úřady, zlepšit pracovní příležitosti a životní podmínky Romů, pokračovat v ujišťování o správnosti užívání dvojjazyčných názvů, zesílit v podpoře přístupu romských dětí k předškolnímu vzdělávání a učinit znatelné úsilí k podpoře Romů (zvláště romských žen) k účasti na rozhodování (konkrétně ujistit, že Romové a jejich organizace jsou partnery při hledání způsobů zlepšení situace romské menšiny). Jelikož na podzim letošního roku začne sekretariát sestavovat monitorovací zprávy k oběma dokumentům, které ČR ratifikovala, apeloval na ministerstva, aby počítala s vypracováváním podkladů. Instrukce a podklady budou včas zaslány.

○ **Seminář v rámci Evropského roku občanů – aktivita sekretariátu**

A. Baršová představila plánovanou aktivitu sekretariátu národnostních menšin, týkající se Evropského roku občanů. Sekretariát hodlá přispět seminářem, jenž by využil dosavadní diskuse nad právními aspekty členství národnostních menšin v Radě a prezentoval je širší veřejnosti. Na realizaci semináře sekretariát spolupracuje s Právnickou fakultou UK v Praze. Seminář by měl proběhnout v říjnu tohoto roku a bude se zaměřovat na tři bloky: 1. Evropský občan a příslušník národnostní menšiny, 2. tzv. nové menšiny a 3. reflexe menšin. První dvě témata by byla prezentována formou přednášek, třetí by proběhlo formou panelové diskuse. Rada byla informována s předstihem, aby se zapojila do výběru panelistů. Seminář by se měl konat v Lichtenštejnském paláci, maximální kapacita je cca 70 osob.

○ **Programová rada Domu národnostních menšin**

O. Mandová chtěla využít přítomnosti právníků k rozboru nejasného postavení Programové rady Domu národnostních menšin (DNM) vůči dalším orgánům v rámci DNM a jeho zřizovatele. Její členové usilují o vytvoření statutu, v němž chtějí definovat svoji činnost a vztah vůči správní radě, řediteli DNM a magistrátu. Tato jejich snaha narazila na problém v podobě absence statutu samotného DNM. Obrátila se na přítomné hosty z právnické fakulty s prosbou o radu, jak postupovat. I. Zolotarev dodal, že programová rada DNM byla zřízena s úmyslem vytvořit poradní platformu pro tuto instituci s jistou mírou samosprávných kompetencí. To ovšem narazilo ze strany magistrátu na odpor. M. Pospíšil připomněl, že na jednání Rady je pravidelně zván zastupitel magistrátu, ale nedostavil se. Připustil, že od počátku existence DNM panují nejasnosti ohledně jeho právního postavení a také hospodaření s financemi. J. Plíšek pověřil sekretariát získat od Magistrátu hl. m. Prahy (MHMP; zastupitele A. Kubišty) relevantní informace na příští zasedání Rady. R. Petráš sdělil, že zásadní je řídit se dokumenty MHMP, který je zřizovatelem této příspěvkové organizace. Náš právní řád nezaručuje menšinám nárok na samosprávu svých záležitostí, proto při vyjednávání se zřizovatelem bude nutno počítat s nutností přistupovat na kompromisy. Možnosti menšin klást si podmínky vůči magistrátu vidí doktor Petráš skepticky. H. Hoffmanová doporučila členům Programové rady obrátit se na správní radu DNM, do jejíž kompetence patří vydávat statut organizace. M. Pospíšil dodal, že sekretariát může moderovat diskusi, ale jakožto úřad státní správy nemá jednání s magistrátem mnoho možností. Na příští jednání opět bude pozván a požádán A. Kubišta o aktivní účast na jednání. Členové Rady mu budou moci předložit své námítky.

○ **Petice příslušníků národnostních menšin stran dotací**

Sekretariát Rady obdržel dne 26. února dopis adresovaný předsedovi Rady, týkající se výše dotací v roce 2013 na ministerstvu kultury. Dopis byl distribuován členům Rady na jednání. J. Plíšek sdělil, že nepovažuje za konstruktivní formulovat stížnost takto obecně. M. Slaný vyjádřil obavu, že by iniciativa mohla mít kontraproduktivní dopad. Na to reagoval M. Sloboda, že vláda v některých oblastech nakládá s veřejnými prostředky nehospodárně, jiné rozpočtové kapitoly jsou naproti tomu neomluvitelně snižovány. M. Šimůnková se zmínila o materiálu Rozbor financování nestátních neziskových organizací, který před dvěma týdny předkládala vládě k projednání. Dotační programy ÚV ČR a dalších správních úřadů týkajících se podpory příslušníků národnostních menšin byly v tomto materiálu také zahrnuty. Z materiálu vyplývá, že celková částka alokovaná na podporu všech forem neziskových organizací klesla v roce 2011 oproti roku 2010 jen o 0,4 %. Je zřejmé, že prostředky na podporu činnosti nestátního neziskového sektoru jsou v podstatě ve stejné výši. Změnilo se ovšem razantně přerozdělení prostředků v rámci oblastí podpory. Např. v oblasti sportu a tělovýchovy došlo k navýšení přibližně o 230 mil. Kč. To vypovídá o trendech v dotační politice. M. Šimůnková podporuje členy Rady v tom, aby svůj nesouhlas se snižováním prostředků v programech podpory pro příslušníky národnostních menšin prostřednictvím svého předsedy vládě tlumočili. Doporučuje vyčíslit snižování prostředků v uplynulých letech a konkrétně popsat, jakým způsobem je v důsledku toho ohrožena činnost sdružení příslušníků národnostních menšin. A. Rákóczi vyjádřila názor, že Rada se stala spíše formálním orgánem, způsob financování formou dotačních titulů považuje za nevhodný. Maďarská vláda dle jejího názoru vynakládá na menšiny mnohonásobně více prostředků než česká vláda, navzdory tomu, že ekonomické poměry jsou v Maďarsku horší. I. Nováková uvedla příklad ohrožení ediční činnosti sdružení příslušníků německé menšiny, německá menšina v minulosti vydávala dvoje noviny, nyní je ohroženo vydávat i ty jediné. M. Sloboda vyjádřil souhlas s A. Rákóczi, že část dotací by měla být nároková. J. Plíšek doporučil, aby členové Rady vytvořili analýzu výsledků předchozích ročníků dotačních programů a popsali v ní, jak klesající podpora ovlivnila činnost sdružení národnostních menšin, která periodika konkrétně přestala vycházet, které důležité projekty nemohly být realizovány. M. Dzingel zdůraznil, že členové Výběrové komise si měli uvědomit, které projekty jsou pro menšinu podstatné. Opáčil místopředsedovi Rady, který doporučoval, aby zástupci menšin sdělili, které projekty jsou pro ně prioritní, že tak činí každý rok. Několikrát apelovali na to, aby každá menšina měla zabezpečenou činnost pro vydávání alespoň jednoho periodika. O. Mandová přednesla návrh usnesení, které ukládá předsedovi Rady intervenovat na jednání vlády za zástupce menšin v otázce navýšení dotačních titulů pro podporu národnostních menšin. Následující debata vyústila v příslib, že jednotlivé menšiny do 14 dní dodají konkrétní příklady ohrožených projektů. M. Pospíšil požádal zástupce menšin, aby zaslali do 15. března podklady pro analýzu, zejména informaci o jednom/více důležitých projektu/projektech, které jsou ohroženy snížením dotací. Informace má obsahovat co nejvíce měřitelných údajů, u časopisu např. technické parametry, v jakém nákladu vychází atd.

J. Plíšek pak upozornil na to, že Rada při projednávání tohoto bodu už není usnášení schopná, hlasování bude mít pouze indikativní charakter.

Usnesení²

Rada vlády pro národnostní menšiny pověřuje svého předsedu, místopředsedu vlády a ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga, aby se vši vážností tlumočil vládě ČR, ministryni kultury a ministrově financí znepokojení Rady nad okleštěním objemu grantových programů ministerstva kultury na podporu rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin a na podporu kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin. Dotační programy ministerstva kultury jsou podfinancovány dlouhodobě, v roce

² Usnesení není číslováno, z důvodů nedostatečného počtu přítomných členů nebyla již Rada usnášeníschopná (viz čl. 4 odst. 3 Jednacího řádu Rady).

2012 byl jejich objem ještě výrazně snižen a nyní v roce 2013 bezprecedentně okleštěn o desítky procent oproti stavu z minulého roku. Tento objem neumožňuje řadě médií či kulturních aktivit národnostních menšin ani holou existenci. Národnostně-menšinový život je těmito rozhodnutími na kritické hranici existence prakticky likvidován, a to v čase silícího extremismu a v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.³

Hlasování:

ANO	NE	ZDRŽEL SE
12	1	1

○ **Nominace nových členů výběrových dotačních komisí na ministerstvu kultury**

V. Appl informoval, že v komisi programu Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin v r. 2013 končí funkční období zástupců romské, rusínské a ukrajinské menšiny. Proto požádal o návrh nových členů. Tento návrh bude předložen Radě na příštím zasedání. Avizována byla i změna u srbské menšiny. K předchozímu bodu poznamenal, že pokud budou zástupci menšin deklarovat, že prioritou je pro ně ediční činnost, může se stát, že finanční prostředky budou odebrány z jiných dotačních titulů a budou přesunuty na podporu ediční činnosti. Tyto tituly pak pravděpodobně zaniknou.

○ **Avízo – možnost podzimního mimopražského zasedání Rady na Těšínsku**

M. Pospíšil tlumočil nabídku organizace příslušníků polské menšiny uspořádat výjezdní zasedání Rady na podzim t.r. na Těšínsku (v Českém Těšíně). K termínu dalšího zasedání Rady uvedl, že s ohledem na potřebu projednání Zprávy o situaci národnostních menšin v ČR za rok 2012 a Výroční zprávy o činnosti Rady by bylo vhodné stanovit ho na polovinu dubna.

J. Plíšek poděkoval hostům a všem přítomným za účast a ukončil jednání Rady.

Ing. Jaromír Plíšek
místopředseda Rady

Příloha

Protokol z jednání poradního orgánu pro hodnocení projektů dotačního programu Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků pro rok 2013

Zpracovali: Pospíšil, Ludlová

³ J. Plíšek vyjádřil pochyby nad zněním posledních slov o mezinárodních závazcích ČR. S tím nesouhlasila N. Vokušová.